

משה (מוש) זילברשמידט (מפקד הגוש)

בן בתיה ואברהם, נולד ביום כ' בכסלו תר"ף (12.12.1919) בעיר בירויט, גרמניה וחונך ברוח הציונות והמסורת. משה למד בבית-ספר עממי ותיכון גרמני ואהב לטייל במרחבי המדינה.

בינואר 1940 עלה ארצה ומיום עלייתו עבד כחקלאי, תחילה כרפתן בנחלת יצחק ובשכונת בורוכוב ואחרי שנתיים עבר לנחלתו הארעית בנווה יעקב ליד ירושלים. היה פעיל ב"הגנה" והצטיין בכשרונות צבאיים מעולים, בנוסף לנטייתו לעבודת-האדמה ואהבתו העמוקה אליה.

עם פרוץ מלחמת-העצמאות ועם התהדקות המצור הערבי על ירושלים עבר לשם ונתמנה לאחד התפקידים הפיקודיים החשובים של המחוז. התפקידים הקשים ביותר היו מוטלים עליו: פיקוד על שכונת מקור חיים המנותקת והמותקפת ללא הרף, אחר-כך הפיקוד על תלפיות המבודדת; ביצוע פעולות נועזות רבות בסביבה, כגון פשיטה לכפר השילוח. משהחמיר המצב בגוש עציון נתמנה למפקד המקום והוא טלשם. מתחילה ידע והבין כי מצב הגוש לאחר יאוש וגורל מצדה מצפה לו, אולם השפיע על פקודיו בשקט שלו ובביטחון הנפשי. בדברי הספד על מגיני הגוש שנפלו במערכה, אמר: "...עמידת הגוש קובעת את גורל ירושלים, ולכן יש לעמוד במערכה עד הסוף, ואפילו יהיה מר מכל מר..." משה היה לוחם אמיץ, בעל שיקול אחראי, קר-רוח כלפי חוץ, חביב על כל אנשיו, אם מהפלמ"ח, אם מהח"י"ש, אם אנשי המשק ואם סטודנטים, אם חופשיים ואם דתיים. לכולם היה חבר ומפקד למופת. בשעת הקרב אץ תמיד למקום הסכנה. בפיקודו הנמרץ והבלתי-אמצעי חיזק את משמעת הלוחמים ואימץ את רוחם. בקרב האחרון של הגוש, עת נאבק המשלט החשוב, "המנזר הרוסי", על קיומו, מיהר לשם באומרו לחבריו: "אינני טלפוניסט". על אף המאמץ העל-אנושי של הלוחמים הם נאלצו לסגת והוא נפגע, בשעת הפיקוד על הנסיגה, מצרור כדורי אויב. חדור משמעת עד רגעיו האחרונים ניסוט לצדי התעלה הצרה כדי שלא לעכב את הנסוגים וזיזרם לעבור על פניו. "היו שלום חברים, חזקו..." - היו דבריו האחרונים.

משה נפל ביום ג' באייר תש"ח (12.5.1948). אחרי נופלו הועלה לדרגת רב-סרן. מפקד מחוז ירושלים כתב עליו: "...מוש היה מגדולי הגיבורים בדברי ימינו..." משה השאיר אחריו רשימות ומסות, ובאחת מהן כתב: "סבורני שאחרי שהאדמה היא נחרשת על-ידי פגעי התותחים הכבדים, או אז טעונים לבותינו חריש עמוק, עמוק תר משיש בכוחם של כל תותחי העולם לחרוש. בלעדי מהפכת הלבבות הזאת היא מיליוני הליטרים של דמים שפוכים לחינם..."